

dvoru Te pozdravijo tri gostilne in ako si srečno prikorakal v pol ure oddaljeno mesto, ne zmenivši se za neprijetni duh, kateri iz Matajzeve shrambe za jajca prihaja, najdeš tudi vse polno gostilen, vse protinarodne, ker nikjer ni najti slovenskih časnikov. V mestu se Ti roga vse polno nemških napisov — od pošte — do davkarije. Lahko si ogledaš frančiškansko cerkev, katero zdaj pridno prenavljajo, da bo kmalo kras mesta. Ako Te zanima, lahko si ogledaš tudi reguliranje Save. Mesto se Ti bode znabiti dopadlo, saj ni napačno, a jezilo Te bode slišati na ulicah blaženo nemščino, žalibog celo iz ust Slovencev. Slovence je zadela v maju prehuda izguba; g. dr. Schmirmaul je zbolel na umu, kar so nasprotniki izvajali iz njegovega rodoljubja, ter na prav nesramen način v nekih breznačajnih časnikih kazali svoje veselje, misleč, da čitalnica in vse narodno gibanje premine, ali motijo se, g. dr. Schmiermaul-a res ni več med nami, ali njegov duh je ostal in podvojiti hočemo svoje moči, da bo s časom nemčurstvo kot kafr zgini. Imamo pa zdaj dva zdravnika v mestu, katerih nobeden ne zna slovenski in nasledek tega prerokuje si lahko vsak sam. V razpisu zdravniške službe v bolnici tudi ni omenjena potreba slovenskega jezika, znabiti hoče dobiti »Südmark« iz Nemčije bolnikov, ker — služnikov ne more. V maju t. l. se je odpovedal tudi g. Leiter županstvu, ker mu je bilo postopanje nekih gospodičev že preslano, kateri so ga hoteli v nemštvu podučevati. Iz okolice, posebno Kranjske, silijo ljudje v Ameriko, misleč, tam letijo pečeni golobi kar naravnost v želodec, a zdihovali se bodejo po domačem, slovenskem kruhu. Na binkoštno nedeljo je bilo v Artičah pri Brežicah »žeganje«. Lep praznik pa je motil umor; neki fant je ustrelil drugega, da je ta kmalo umrl. Ali ni nikake pomoči zoper te pretepe pri žeganjih? V Slov. goricah poznam g. župnika Negovskega, kateri je srečno odpravil to surovost in pri tem ni dosti besed rabil. V Gornjem Bukošeku ste zgoreli te dneve dve poslopji; posestnik jednega je bil ravno romal na Sv. Goro. Siromaki niso zavarovani, ker se jim smilijo bori novei. Žalostno ulogo igrali so pri tem ognju Brežiški gasilci. Brizgalnica ni hotela delovati, ker je bilo nekaj pohabljenega. Ko je že vse zgorelo, našli so gasilci napako, a bilo je prepozno. Da, čudo se godi, celo nemški komando ni pomagal nič, ker izvedencev manjka.

—ž—

Iz Grada. (Slov. dijaki.) V slednjem času jelo se je tudi v nemškem Gradu število slovenskih gimnazijcev množiti a žalibože njim tamkaj sreča ni posebno mila: nemila smrt zahteva od njih žrtvo za žrtvo; pred kratkim ugrabila jim je vrlega sedmošolca J. Hanzeliča in sedaj zopet dne 23. maja šestošolca Maksa Kurnika od Sv. Ane na Krembergu. Bolehal je že dobrega pol leta sem na sušici, ki ga je tudi kmalo spravila pod moko gomilo. Lahka mu zemljica!

Iz Središča. (V spomin.) Dne 27. majnika smo izročili tukaj večnemu pokoju zemeljske ostanke Tomaža Sanjkoviča, ki je po dolgotrajni, mukotrpnih boleznih dne 25. majnika izdahnul blago dušo svojo. Pokojnik, rojen dne 11. dec. 1834, brat vlč. g. Fr. Sanjkoviča, duhovnika v pokoji, bil je med tukajšnjimi tržani zelo ugleden in spoštovan mož. Sin tržaskih roditeljev, izučil se je za mlada sodarstva, čim si je za nekoliko let s svojo pridnostjo, marljivostjo in varčnostjo takó opomogel, da je začel z vinom trgovati ter si pripravil lepo premoženje. Bil je blag, tih, miren in za obni napredek zelo vnet. Ta lepa svojstva so mu pridobila med sotržani toliko zaupanja, da je bil vedno prvi občinski svetovalec, ud okrajnega zastopa, prvi a potem častni načelnik požarne brambe, katero je tudi gmotno podpiral, nekdanj načelnik krajnega šolskega sveta, obrtniške zadruga in

sirotinjski oče. Kot občinski svetovalec trudil se je vedno za olepšanje trga. Pogreb je bil sijajen. Devet č. g. duhovnikov je spremljalo pokojnika. Udeležili sta se pogreba domača in ormoška požarna bramba s svojim načelnikom g. M., več ugledne gospode iz Ormoža, nekaj jih tudi iz nasprotnega tabora. Krsto so kitili štirje krasni venci. Na treh so bili ti-le napisi: »Svojemu svetovalcu narodni trg Središče.« »Krajni šolski svet svojemu načelniku.« »Gasilno društvo svojemu načelniku.« Pogrebni govor je imel g. J. Kolarič. Pokojniku je bila sreča prijazna pri vsakem podjetju, edina nesreča je zanj bila, da sta pred njim umrla dva sina. Ostali sta samó dve hčeri, od katerih ima starejo ugledni učitelj in marljivi pisatelj, g. A. Kosi, a mlajša že tudi bolega. S Tomažem Sanjkovičem je izumrla njegova rodovina moškega spola, katera se je že v trinajstem stoletju bila preselila iz Hrvaškega prek Drave v Središče. Bodi blag spomin vrlému možu narodnjaku!

Fl.

Iz Celja. (Izkaz.) [Konéc.] Posojilnica v Makolah 10 gld., dr. Josip Vrečko, odvetnik v Celji 3 gld., Ivanka Žižek, doktorjeva soproga in posertnica v Celji 2 gld., Jurij Detiček, c. kr. notar v Celji 5 gld., Franc Lončar, tajnik posojilnice v Celji 3 gld., Franc Ogradi, inf. opat v Celji 2 gld., Franc Irgl, vikar v Celji 2 gld., Anton Rančigaj, mlj., kaplan v Celji 2 gld., dr. Friderik Babnik, odvetnik v Celji 2 gld., M. Zavadlal, c. kr. gim. prof. v Celji 2 gld., Dragotin Hribar, tiskar v Celji 2 gld., J. Ateneder, katehet v Celji 1 gld., J. Krančič, mlj., kaplan v Celji 1 gld., dr. Rosina, odvetn. kand. v Celji 1 gld., Karl Treo, odvetn. kand. v Celji 1 gld., Milan Hočevnar, trgovec v Celji 1 gld., Karl Vanič, trgovec v Celji 1 gld., Janko Vavken, tajnik Juž. staj. hranilnice v Celji 1 gld., Ivan Jerman, uradn. Posojilnice v Celji 1 gld., dr. Josip Muršec, c. kr. prof. v pok. v Gradu 5 gold., Alojz Šijanec, župnik v Negovi 2 gold., Anton Topolovšek, v Trbovljah 1 gld., Anton Ribar, župnik v Št. Vidu na Planini 5 gld., M. Hvalec, posestnik v Jurjšklostru 2 gld., J. Voh, nadžupnik in dekan v Konjicah 5 gld., Posojilnica v Slatini 10 gld., farni urad Št. Rupert nad Laškim 5 gld., Maks. Pleteršnik, profesor v Ljubljani 5 gld., Ivan Suher, fuž. mojster v Ferdinandsberg 1 gld., Andrej Podhostnik, župnik v Dramljah 7 gld., Posojilnica v Konjicah 25 gld., Posojilnica v Vitanji 10 gld., Posojilnica v Šoštanj 10 gold., dr. Fran Celestin, prof. v Zagrebu 5 gld., Strelci v Šmariji po gosp. Wuttu 15 gld., Posojilnica v Celji 300 gld., okrajni odbor Celjski 100 gld., Jakob Košar, župnik v Gornji Polskavi 2 gld., Posojilnica na Vranskem 10 gld., M. Kavčič, velepos. in trgovec v Št. Jurji 5 gld., Kupljen, c. kr. notar v Črnomlji 5 gld. Vsem blagim dariteljem izreka se s tem najtoplejša zahvala!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. V delegacijah se vleče posvetovanje o državnem proračunu počasi naprej in ni dvoma, da obvelja ves proračun v obliki, kakor ga predlaga vlada. Minister zunanjih rečij, grof Kalnoky dobi tudi letos popolno priznanje v obeh delegacijah in tudi vojni minister dobi, kar zahteva, torej lepe denarje. — Vodja nemške levice, dr. pl. Plener se hvali, če gre kaj vere nemškim listom, da so svitli cesar pohvalili njegovo stranko, češ, da dela zmerno in zasluži priznanje. No tako, čisto tako pač ne bode pri tej pohvali!

Česko. Češki c. kr. namestnik, grof Thun je bil une dni na Dunaji in je prišel potem k malu k dežel-

nemu maršalu, knezu Lobkovicu. Sodi se, da je nju pogovarjanje — eele tri ure — bilo o deželnih rečeh in torej v prvi vrsti o mladočeški stranki. — Dne 18. junija se snide v Pragi več nemških zaupnih mož, da se zjedinijo o vprašanji, kako pridejo do večine v deželnem zboru?

Štajarsko. Nemški listi hujskajo na vse kriplje zoper c. kr. nadzornika ljudskih šol, dr. Jarca ter mu očitajo, da ne dela za nemštvo, ampak ga zanemarja na korist slov. ljudskih šol. Nek poslanec, najbrž dr. Heilsberg, je bil celo pri naučenem ministru za voljo tega. Upamo, da ni opravil nič zoper moža, ki nima druge krivice, kakor da se drži — pravice. To pa se ve, da ne sme biti! — S sedanjo lovsko postavo imajo tudi nemški kmetje svoje težave in tirjajo, naj se izpremeni na korist kmetovalcem, doslej pa ni upanja, da se njih klic usliši!

Koroško. V Celovci so zaprli vse ljudske šole, ker je več otrok vzhlelo na ošpicah. Ljudje pa sodijo, da bi ne bilo treba zapreti šol, saj ni že le toliko nevarnosti za otroke! — V Šmihelju so si ustanovili Slovenci pevsko društvo ter so ga krstili »Gorotan«. Dobro, saj dobro petje odpravlja slabo, umazano in človek tega tudi po koroških vaséh ne nahaja redko!

Kranjsko. Vodja deželne vlade, baron Hein je bil te dni na Dunaji in pravi se, da se imenuje k malu za dež. predsednika. — Odbor »Slov. Matice« se je dopolnil dne 7. junija in se mu je ohranilo brž ko ne staro lice. — V Postojini so vsprejeli knezoškofa, dr. Missia, jako slovesno in je za-nje tem častniše, ker nekateri »rodoljubi« tega ne vidijo radi, češ, da so knezoškof premalo »rodoljub«.

Primorsko. »Slov. bralno društvo« v Gorici je izpremenilo svoja pravila ter more sedaj tudi kmet iz okolice biti ud društva. Tako je prav! — V Trstu so v 3. volilnem razredu zmagali laški konservativci, v 2. pa iredentovci; zadnji še hočejo tudi v okolici, ki je vsa slovenska, spraviti svoje može v mestni zastop, ali iz te moke ne bode, če Bog da, nič kruha.

Dalmacija. V Dubrovniku odkrije se te dni spomenik pesnika Gunduliča in pride k slovesnosti več hrvaških pa tudi srbskih pevcev. Dobro je to znamenje, vsaj v tej reči gredó Srbi in Hrvati vkupe.

Hrvaško. V Karlovcu bode slovesnost v proslavo 70letnice dr. Starčevića, toda okr. glavarstvo v Karlovcu ne gleda na to slovesnost lepo in odgovarja ljudi, naj se je ne udeležijo, češ, da je slovesnost nasproti ogerski državi. Kako ljubeznivo za madjarsko vlado!

Ogersko. Na Ogerskem se proslavlja bolj, kakor kedaj stari Kossuth. Ni torej čuda, če svitli cesar ni več tako prijazen do madjarskih velikašev, kakor svoje dni. Vse eno pa se Madjari še ne izpametijo tako hitro, kajti preveč so se zarili v svojo madjarsko »bundo« in mislijo, da so oni gospodje, vsi drugi v Avstriji pa smo le — njih sluge. — Ministerstvo Wekerle ne stoji več trdno, more biti pade kmalu in dobro bode, če se to izgodi že k malu, kajti preveč je v zadrugi, pod pestjo judov in kalvincev.

Vunanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. so podelili letos zlato rožo kraljici Belgijski. — Romarjev prihaja še vedno v Rim, da se pokloni sv. očetu ter še traja to notri do jeseni. Sv. oče so zdravi in še dokaj trdni, posebno se občuduje njih glas, ki se le malo trese.

Italija. V senatu je imel minister Giolitti tovnj srečo in se pripisuje to posebno temu, da sta nova ministra senatorjem pogodu. Vsled sklepa v senatu sme vlada denar, iz katerega se plačuje pokojnina doslužnim uradnikom, rabiti za vsakdanje potrebe države. Prav,

ali kaj bode, kedar ta denar poteče? Iz česa se plača potem pokojnina?

Francija. Možje, ki imajo sedaj republiko v rokah, so jako veseli, da se italijanska vlada kaže prijazno francoski republiko. To je sicer mogoče, ali izpremeni se lahko že jutri, saj je Italija še vedno z Nemčijo v zvezi! — Z državnim denarjem stoji slabo in možje, ki se v tacih rečeh izpoznajo, so že te misli, da mora republika najzadnje v treh letih vzeti 1200 milj. posojila, sicer ne more več plačevati, kar mora.

Belgija. Tate, ki so pri bratu kralja Leopolda II. odnesli za več milijonov dragocenostij, so že dobili, ali dragocenostij, katere so odnesli, še nimajo v rokah. Tatje so bili iz Anglije, pa so imeli pomagace pri družini graščine, v kateri so kradli — o belem drevu.

Anglija. V Ulstru se dela z vso strastjo zoper irsko ustavo, katero hoče lord Gladstone vpeljati. Irsko ljudstvo je katoliško, v Ulstru pa so protestantje in okraj, v katerem le-ti prebivajo, leži sredi med Irci in zato se lahko umeje, čemu da se v Ulstru toliko vzdigujejo zoper novo, vsaj nekaj katoliškemu ljudstvu prijazno ustavo.

Nemčija. V nemškem cesarstvu se pripravlja vse, kar leze in grede, za volitve v državni zbor. Najbolj pa se ščuje sedaj zoper katoliško osredje ali centrum in žal, da so tudi možje, ki so doslej bili udje te najmočnije stranke v državi, jeli ruvati zoper to zvezo katoliških poslancev. Veselo je pri tem še samo, ker je tacih odpadnikov le malo in je še torej upanje, da ostane tudi za naprej katoliško osredje močno — stranka, brez katere se vlada ne more dolgo držati, če je tudi sicer večina poslancev v drž. zboru lutrovska.

Rusija. Kolikor se kaže, so razmere te države sedaj precej dobre in izlasti denarja jej ne pomanjkuje. Zlata je neki sedaj največ pri Rusih. — Car Aleksander je mož miru in torej se ni bati, da stranka, ki želi brž ko brž vojsko, dobi vlado v roke.

Bolgarija. Več znamenj je za to, da knez Ferdinand nima ljudstva za-se in da se utegne nezadovoljnežev stranka pokazati v večji moči, kakor se je doslej in tako utegnemo doživeti, da pride do zmešnjav, nevarnih še ne toliko knezu, kolikor njegovim ministrom in vemo, da se v tej državi ne gleda veliko, kdo pade — v žrelo smrti.

Srbija. Kar se nam pri novi vladi kralja Aleksandra ne dopade, je to, da sedanja stranka radikalcev, iz katere je vlada vzeta, odstranja vse tiste uradnike, ki niso nje udje: če jih ne more drugače, pošlje pa jih v pokoj. S tem pa kaj se opravi druga, kakor da se izredijo in naredijo — novi nasprotniki!

Turčija. Vlada sultana Abdul Hamida je jako zvita in se torej ne čudimo, če se pravi, da Turčija nima sovražnikov. To je lahko, kajti vlada se izvije iz vsake zadrege ter obljubi vsakemu, toda tako, da se lahko tudi nasprotniku kaj obljubi. Se ve, da potlej ne izpolni obljube ne prve, ne druge.

Afrika. Za Algiers je imenovan novi nadškof in sicer tisti, ki je bil že doslej na čelu katoliške cerkve v tej deželi. Dela pa ga čaka še veliko, predno bode dežela po polnem katoliška.

Za poduk in kratek čas.

S trebuhom za kruhom.

(Dalje.)

II.

Rio de Janeiro šteje pol milijona prebivalcev. Zraven bogastva se nahaja tudi tukaj mnogo silne bede,